

สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่

การศึกษาสภาพการผลิต ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนของการปลูกกระเทียม

ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดย :

นายประยงค์ สายประเสริฐ

๒๕๒๔

การศึกษาสภาพการผลิต ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการปลูกกระเทียม

นายประยงค์ ใสประเสริฐ

บทคัดย่อ

เกษตรกรในท้องที่ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะทำการเตรียมดินปลูกกระเทียมหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวนาปีแล้ว โดยใช้ที่ดินแปลงเดิม พันธุ์กระเทียมที่นิยมใช้ปลูกคือพันธุ์กลาง อายุประมาณ ๑๐๐-๑๒๐ วัน เกษตรกรใช้จอบขุดดินยกร่องกว้างประมาณ ๒.๕๐-๓.๐๐ เมตร ความยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ ความสูงของแปลงประมาณ ๓๐ ซม. ก่อนปลูกเกษตรกรจะพ่นยาเพื่อกำจัดวัชพืช ระยะปลูกระหว่างต้นและระหว่างแถว ๕ x ๕ ซม. เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตราการใช้ปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ ๓ ครั้งเท่ากับ ๑๕๐ กก. เกษตรกรบางรายจะจำหน่ายกระเทียมสด บางรายจะจำหน่ายเป็นกระเทียมแห้งให้กับตัวแทนของพ่อค้าที่อยู่ในหมู่บ้าน การจำหน่าย เกษตรกรบางรายจะจำหน่ายเป็นกระเทียมคละ บางรายจำหน่ายเป็นกระเทียมชั้น ๑, ๒ และ ๓

ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ กระเทียมสด ๒,๐๖๒.๕๐ กก. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๓,๔๕๒.๔๖ บาท ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ ๔,๕๕๐ บาท ผลกำไรเฉลี่ยต่อไร่ ๑,๔๔๗.๕๔ บาท ราคาจำหน่ายกระเทียมสดคือ ๑ กก. ๒.๕๐ บาท ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อ ๑ กก. ๑.๖๗ บาท กำไรเฉลี่ยต่อ ๑ กก. ๐.๗๓ บาท.

การศึกษาสภาพการผลิต ต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนของการปลูกกระเทียม

นายประยงค์

สายประเสริฐ

กระเทียมเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จากสถิติของสำนักงานเกษตรอำเภอสันทราย เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๒๓ ปรากฏว่าอำเภอสันทรายมีเนื้อที่ปลูกกระเทียมรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒,๔๐๐ ไร่ กระเทียมเป็นพืชชนิดหนึ่งที่คนไทยนิยมใช้หัวประกอบอาหาร ถือว่าเป็นสิ่งชูรส ชูกลิ่น และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของน้ำพริก เครื่องแกง ผักต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องยา เครื่องขี้เฒ่าทุกชนิด และนอกจากนี้กระเทียมยังใช้เป็นส่วนผสมของยาแผนโบราณแทบทุกตำรับ มีคุณสมบัติเป็นยารักษาโรคหวัด เป็นยาทำให้เลือดลมเดินสะดวก และเป็นยาอายุวัฒนะอีกด้วย

หลังจากเกษตรกรทำการเก็บเกี่ยวข้าวนาปีเสร็จแล้วประมาณต้นเดือนธันวาคม เกษตรกรบ้านเจดีย์แม่ครัว ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะเริ่มทำการเตรียมดินปลูกกระเทียม

๑) พันธุ์ พันธุ์ที่ใช้ปลูกมีพันธุ์หลักอายุประมาณ ๑๕๐ วัน พันธุ์กลางอายุประมาณ ๑๐๐-๑๒๐ วัน และพันธุ์เบาอายุประมาณ ๕๐ วัน แต่เกษตรกรในท้องที่นิยมปลูกกระเทียมพันธุ์กลาง โดยจะเก็บพันธุ์ไว้เอง กระเทียมที่จะนำมาใช้ทำพันธุ์นั้นจะต้องปล่อยให้ไถ่ในแปลงจนแก่จัด แล้วนำมามัดเป็นจุก ใส่ราวแขวนเก็บไว้ในร่มที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี

๒) การเตรียมดิน เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวนาปีเสร็จแล้ว เกษตรกรจะใช้พื้นที่ ๆ เคยทำการปลูกข้าวนาปีมาทำการปลูกกระเทียม โดยทำการตัดต่อซังข้าวออกให้หมด แล้วใช้จอบขุดดิน ยกร่องให้มีความกว้างประมาณ ๒.๕๐-๓ เมตร และมีความยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ของเกษตรกรแต่ละราย ความสูงของแปลงประมาณ ๓๐ ซม. มีช่องทางเดินระหว่างแปลงประมาณ ๕๐ ซม. เกษตรกรจะทำการย่อยดินบนแปลงจนละเอียดแล้วเก็บวัชพืชที่ขอก เกษตรกรบางรายจะใส่ปุ๋ยคอกและคลุกเคล้ากับดินจนทั่วแปลงตากดินไว้ประมาณ ๓-๗ วัน

๓) วิธีปลูกและระยะปลูก ก่อนปลูกเกษตรกรจะทำการแกะกระเทียมที่เก็บเตรียมไว้ทำพันธุ์ออกเป็นกลีบ ๆ โดยใช้แรงงานในครอบครัว และแรงงานจ้างค่าจ้างแกะกระเทียมเป็นกลีบ ถึงละประมาณ ๑๐ บาท ก่อนทำการปลูก เกษตรกรจะทำการพ่นยา Lasso เพื่อกำจัดวัชพืชแล้วรดน้ำให้ชุ่มทั้งแปลงที่จะใช้ปลูกกระเทียม แล้วเริ่มปลูก ระยะปลูกระหว่างต้นและระหว่างแถวประมาณ ๕ x ๕ ซม. การปลูกจะใช้แรงงานในครอบครัว และแรงงานจ้างมาช่วยปลูก เพื่อให้งานเสร็จเร็วขึ้น เมื่อปลูกเสร็จแล้วจะใช้ฟาง

คลุมตามความกว้างของแปลงจนทั่วตลอดทั้งแปลง

๔) การใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษา หลังจากปลูกกระเทียมแล้วประมาณ ๑๔ วัน เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยครั้งแรกโดยจะนำปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ มาหว่านให้ทั่วแปลง การใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ เมื่อกระเทียมมีอายุ ๓๐ วัน และเมื่อกระเทียมมีอายุประมาณ ๕๐ วัน ก็จะใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๓ อัตราการใส่ปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่รวม ๓ ครั้ง เท่ากับ ๓ กระสอบหรือ ๑๕๐ กก. เกษตรกรจะทำการท่อน้ำเข้าตามร่องแปลงกระเทียมและปล่อยให้น้ำซึมจนทั่วทั้งแปลง แล้วจึงระบายน้ำออก ประมาณ ๗ วันคือ ๑ ครั้ง จนกระเทียมมีอายุประมาณ ๑๐๐ วันแล้วจึงงดให้น้ำ เกษตรกรจะทำการถอนวัชพืชในแปลงปลูกกระเทียมประมาณ ๑ ครั้ง

๕) การป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมรายนี้ ปรากฏว่าไม่ได้ใช้ยาป้องกันและกำจัดโรคและศัตรูพืช คงมีแค่เพียงใช้ยา Lasso เพื่อทำการกำจัดวัชพืช

๖) การถอนกระเทียม เมื่อกระเทียมมีอายุครบประมาณ ๑๐๐-๑๒๐ วัน เกษตรกรจะทำการถอนกระเทียมโดยใช้แรงงานในครอบครัว และจ้างแรงงานมาช่วยถอนให้เสร็จ สำหรับส่วนที่จะเก็บไว้สำหรับทำพันธุ์นั้น ยังไม่ถอน คงเก็บไว้อีกระยะหนึ่งเพื่อให้แก่เต็มที่

๗) การจำหน่าย หลังจากเกษตรกรได้ทำการถอนกระเทียมแล้ว เกษตรกรบางรายจะเก็บกระเทียมไว้จนแห้ง แล้วจึงจะจำหน่าย บางรายก็จะจำหน่ายเป็นกระเทียมสด ในหมู่บ้านที่มีการปลูกกระเทียมจะมีตัวแทนของพ่อค้ากระเทียมอยู่ในหมู่บ้าน เมื่อตัวแทนของพ่อค้ากระเทียมที่อยู่ในหมู่บ้านได้รวบรวมปริมาณของกระเทียมจากเกษตรกรได้เพียงพอกับรถยนต์ที่จะนำไปขนแล้ว ก็จะแจ้งให้พ่อค้าผู้รับซื้อที่อาศัยอยู่ในตัวจังหวัดเชียงใหม่ นำรถออกไปรับซื้อกระเทียมถึงหมู่บ้าน การจำหน่ายกระเทียมสดจะจำหน่ายตกลงกันไปเลย โดยไม่ได้ทำการจัดเป็นชั้นๆ ราคากระเทียมสดที่เกษตรกรจำหน่ายให้แก่พ่อค้าเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม คม ๒๕๒๓ ราคา กก.ละ ๒.๔๐ บาท

สำหรับกระเทียมแห้ง เกษตรกรบางรายก็จำหน่ายตกลงกันไปเลย บางรายจะนำมาจัดเป็นกระเทียมชั้น ๑, ๒ และ ๓ ราคากระเทียมแห้งที่พ่อค้าเข้าไปรับซื้อถึงบ้าน เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๒๓ กระเทียมชั้นที่ ๑ ราคา กก.ละ ๗ บาท ชั้นที่ ๒ ราคา กก.ละ ๖ บาท และชั้นที่ ๓ กก.ละ ๔ บาท

กระเทียมสดเมื่อนำมาเก็บไว้เป็นกระเทียมแห้งจะมีน้ำหนักลดลงประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ การรับซื้อกระเทียมพ่อค้าจะชำระเป็นเงินสดทันที ตัวแทนของพ่อค้าจะได้รับส่วนแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์จากการจำหน่ายกระเทียมในอัตรา กก.ละ ๐.๑๐ บาท

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการปลูกกระเทียมเฉลี่ยต่อไร่ ปีการผลิต ๒๕๒๒-๒๕๒๓

หน่วย บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
๑. ค่าใช้จ่ายสิ้นแปร			
๑.๑ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ			
- ค่าพันธุ์	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐
- ค่าฟางคลุม	๑๐๐	-	๑๐๐
- ค่าปุ๋ยเคมี	๘๑๐	-	๘๑๐
- ค่ายาคุมหญ้า	๖๐	-	๖๐
รวมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	๑,๙๗๐	-	๑,๙๗๐
๑.๒ ค่าแรงงาน			
- แกะพันธุ์กระเทียม	๘๕	-	๘๕
- หักต่อซึ่งข้าว	-	๓๐	๓๐
- ยกแปลง	-	๑๒๐	๑๒๐
- ปลูก	๑๐๗.๒๐	๑๔๒.๘๐	๒๕๐
- หว่าปุ๋ย	-	๒๗.๕๐	๒๗.๕๐
- คลุมฟาง	-	๑๒๐	๑๒๐
- รถน้ำ	-	๑๐๕	๑๐๕
- พ่นยา	-	-	-
- ถอนวัชพืช	-	๑๒๐	๑๒๐
- ทคน้ำเข้าและระบายน้ำออก(๑๐ ครั้ง)	-	๗๕	๗๕
- ถอนและขนกระเทียม	๑๐๐	๔๐	๑๔๐
รวมค่าแรงงาน	๒๕๒.๒๐	๗๘๐.๓๐	๑,๐๓๒.๕๐
รวมค่าใช้จ่ายสิ้นแปร	๒,๒๒๒.๒๐	๗๘๐.๓๐	๓,๐๐๒.๕๐
๒. ค่าใช้จ่ายคงที่			
- ค่าภาษีที่ดิน	-	-	-

ต้นทุนการผลิตฯ (ต่อ)

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
- ค่าใช้ที่ดิน	๒๕๐	-	๒๕๐
- ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	-	๕๙.๕๘	๕๙.๕๘
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	๑๐๐.๕๘	๑๐๐.๕๘
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	๒๕๐	๑๕๙.๕๖	๔๐๙.๕๖
๓. รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	๒,๕๑๒.๒๐	๕๕๐.๒๖	๓,๐๖๒.๕๖
๔. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่-สด (กก)		๒,๐๖๒.๕๐	
๕. ราคาจำหน่ายกระเทียมสด ๑ กก.		๒.๕๐	บาท
๖. ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่		๕,๕๕๐	"
๗. ผลกำไรเฉลี่ยต่อไร่		๑,๕๗๗.๕๕	"
๘. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อ ๑ กก.		๑.๖๗	"
๙. ผลกำไรเฉลี่ยต่อ ๑ กก.		๐.๗๓	"

หมายเหตุ

๑. ค่าใช้จ่ายจริง หมายถึงค่าใช้จ่ายของปัจจัยต่าง ๆ ที่จ่ายไปทั้งที่เป็นเงินสด ไม่เป็นเงินสด หรือเป็นผลผลิต
๒. ค่าใช้จ่ายประเมินหมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่าย แต่คิดประเมินจากของตนเองเช่น แรงงานในครัวเรือน แรงงานแลกเปลี่ยน ที่ดินของตนเอง
๓. ค่าใช้ที่ดิน คิดจากอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่น
๔. ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์ คิดด้วยวิธี Straight Line Method
๕. ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๒ ต่อปี ระยะเวลา ๔ เดือน